Informatyczny kącik olimpijski (115): Gotówka, Startup

Tym razem omówimy dwa zadania, które na pierwszy rzut oka wyglądają podobnie, jednak w istocie są różne. Pierwsze z nich pochodzi z II etapu IX Olimpiady Informatycznej Gimnazjalistów, zaś drugie z Bałkańskiej Olimpiady Informatycznej Juniorów w 2015 roku.

Zadanie Gotówka: *Danych jest n transakcji opisanych za pomocą ciągu liczb całkowitych $a = a_1, a_2, \ldots, a_n$ (dodatnie liczby to wpływy, zaś ujemne to wydatki). Poprawnym ciągiem transakcji nazywamy taki, podczas którego stan konta nigdy nie spadnie poniżej zera. Ile jest permutacji ciągu a, które są poprawnymi ciągami transakcji?*

Rozwiązanie $O(n! \cdot n)$
Pierwszy, najbardziej intuicyjny, pomysł polega na wygenerowaniu wszystkich $n!$ permutacji ciągu a oraz zliczeniu tych, które są poprawne. Sprawdzenie, czy dana permutacja transakcji jest poprawna, możemy wykonać w czasie liniowym od jej długości. Wystarczy, że sprawdzimy, czy suma każdego prefiksu jest nieujemna. Niestety, takie podejście jest czasochłonne i działa w czasie $O(n! \cdot n)$.

Rozwiązanie $O(n \cdot 2^n)$
W tym rozwiązaniu wykorzystamy technikę programowania dynamicznego. Niech $DP[s]$ oznacza liczbę poprawnych ciągów transakcji, które są permutacją ciągu s. Obliczmy wartość DP dla każdego podciągu $s = s_1, s_2, \ldots, s_m$ ciągu a. Jeśli s jest pusty lub suma elementów podciągu s jest ujemna, wtedy $DP[s] = 0$. W przeciwnym przypadku istnieje przynajmniej jedna poprawna permutacja ciągu s. Aby obliczyć $DP[s]$, rozważmy m możliwości wybrania transakcji, która zostanie wykonana jako ostatnia. Liczba poprawnych ciągów transakcji, przy założeniu, że ostatnia transakcja to s_i, wynosi $DP[s_1, \ldots, s_{i-1}, s_{i+1}, \ldots, s_m]$ (liczba poprawnych uporządkowań $m-1$ pozostałych transakcji). Zatem:

$$DP[s] = \sum_{i=1}^{m} DP[s_1, \ldots, s_{i-1}, s_{i+1}, \ldots, s_m].$$

Liczba poprawnych permutacji dla całego ciągu to $DP[a]$.

Ciąg a ma 2^n podciągów. Obliczenie $DP[s]$ dla i-elementowego podciągu s kosztuje i operacji, zaś i-elementowych podciągów jest $\binom{n}{i}$. Zatem obliczenie wszystkich wartości DP wymaga wykonania

$$\sum_{i=1}^{n} \binom{n}{i} \cdot i = n \cdot 2^{n-1}$$

operacji. Rozwiązanie działa w czasie $O(n \cdot 2^n)$.

Zadanie Startup: *Dany jest ciąg n transakcji opisanych za pomocą ciągu liczb całkowitych $a = a_1, a_2, \ldots, a_n$ (dodatnie liczby to wpływy, zaś ujemne to wydatki). Poprawnym ciągiem transakcji nazywamy taki, podczas którego stan konta nigdy nie spadnie poniżej zera. Ile jest rotacji ciągu a, które są poprawnymi ciągami transakcji? Rotacją ciągu a nazywamy n-elementowy ciąg, powstały poprzez konkatenację sufiksu i prefiksu ciągu a. Rotacjami ciągu $(1, 2, 3, 4)$ są: $(1, 2, 3, 4)$, $(2, 3, 4, 1)$, $(3, 4, 1, 2)$ i $(4, 3, 2, 1)$.*

Rozwiązanie $O(n^2)$
Zauważmy, że wszystkich rotacji jest n (każdy element wyznacza początek rotacji). Wystarczy zatem każdą z nich rozpatrzyć niezależnie. Sprawdzenie, czy dana rotacja jest poprawnym ciągiem transakcji, możemy wykonać w czasie liniowym od jej długości. Wystarczy sprawdzić, czy suma każdego prefiksu jest nieujemna. W ten sposób otrzymujemy rozwiązanie, które działa w czasie $O(n^2)$.

Rozwiązanie $O(n \cdot \log(n))$
Zastanówmy się teraz, czy możemy przyspieszyć fazę sprawdzania, czy dana rotacja jest poprawnym ciągiem transakcji – oczywiście możemy. Zacznijmy od sklejenia dwóch kopii ciągu a w jeden ciąg b:

$$b = a_1, a_2, \ldots, a_n, a_1, a_2, \ldots, a_n.$$

Wówczas każda rotacja jest podsłowem ciągu b.

Niech $p = p_0, p_1, p_2, \ldots, p_{2n}$ będzie ciągiem sum prefiksowych dla ciągu b (tzn. $p_k = \sum_{i=1}^{k} b_i$).

Załóżmy, że chcemy sprawdzić poprawność rotacji $a_x, a_{x+1}, \ldots, a_n, a_1, \ldots, a_{x-1}$. Odpowiadającym podsłowem słowa b jest $b_x, b_{x+1}, \ldots, b_{x+n-1}$. Podsłowo jest poprawnym ciągiem transakcji, jeśli każdy prefiks ma nieujemną sumę:

$$\forall_{i=1}^{n} \Big(\sum_{j=1}^{i} b_{x+j-1} \geqslant 0 \Big).$$

Powyższy warunek możemy równoważnie zapisać jako

$$\forall_{i=1}^{n} (p_{x+i-1} - p_{x-1} \geqslant 0)$$

oraz jako

$$\forall_{i=1}^{n} (p_{x-1} \leqslant p_{x+i-1}).$$

Zauważmy, że powyższy warunek jest prawdziwy wtedy i tylko wtedy, gdy

$$p_{x-1} \leqslant \min(p_x, p_{x+1}, \ldots, p_{x+n-1}).$$

W celu wyznaczenia minimum na przedziale możemy skorzystać ze struktury drzewa przedziałowego rozpiętego na ciągu p. Drzewo przedziałowe pozwala w czasie $O(\log(n))$ znajdować minimum na przedziale – czyli sprawdzać, czy dana rotacja jest poprawna. Wszystkich rotacji jest n, zatem rozwiązanie działa w czasie $O(n \cdot \log(n))$.

Bartosz ŁUKASIEWICZ